

Suomen Posti Oyj

JULKINEN

PÄÄTÖS SUOMEN POSTI OYJ:N YLEISPALVELUTUOTTEIDEN HINNOITTELUN SÄÄDÖSTENMUKAISUUDESTA

1. VIREILLETULO

Suomen Posti Oyj:n (jäljempänä Posti) on nostanut yleispalvelutuotteidensa hintoja maaliskuun 2003 alussa. Tämän johdosta Viestintävirasto on kehottanut 31.3.2003 lähettämässään selvityspyynnössä Postia toimittamaan hinnankorotusten perusteena käytetyt sisäiset laskelmat. Laskelmista tuli erityisesti käydä ilmi kotimaan 1. ja 2. luokan kirjeiden kustannukset maksutavoittain esitettynä.

2. POSTIN ASEMA MARKKINOILLA

Postilla on liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen (24.1.2002) mukaisesti velvollisuus tarjota koko toimialueellaan postipalvelulaissa tarkoitettua postipalvelun yleispalvelua siten kuin postipalvelulain 2 luvussa säädetään. Postin toimialue kattaa koko maan lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.

3. YLEISPALVELUTUOTTEIDEN HINNOITTELUA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

3.1. Kansallinen lainsäädäntö

Postipalvelulain (313/2001) 4 § 1 momentissa on määritelty yleispalvelun sisältö. Koko maassa tulee olla tarjolla postipalvelujen yleispalvelu, joka käsittää

- 1) vastaanottajalle osoitettujen enintään kahden kilon painoisten kirjelähetysten ja enintään kymmenen kilon painoisten postipakettien välityspalvelun;
- 2) maahan saapuvien kirjelähetysten osalta kuljetus- ja jakelupalvelun enintään kolmeen kymmeneen kiloon asti; sekä
- 3) kirjattujen ja vakuutettujen lähetysten palvelun.

Postipalvelulain 26 § 1 momentin mukaisesti yleispalvelun tarjoajan perimien hintojen tulee olla kohtuullisia, tasapuolisia sekä sellaiset, että palvelut ovat kaikkien käyttäjien saatavilla. Hinnoittelun on oltava avointa ja syrjimätöntä.

26 § 2 momentin mukaisesti yleispalvelun tarjoajan tulee hinnoitella seuraavana työpäivänä jaettava tavallinen kotimaan kirjelähetys yhtenäisesti koko maassa.

Yhtenäisen hinnoittelun käyttäminen ei estä tekemästä yksittäisiä hintasopimuksia asiakkaiden kanssa.

26 § 3 momentti edellyttää, että hinnat on sovitettava kustannuksiin.

27 § mukaisesti yleispalvelun tarjoajan on käytettävä laskentajärjestelmiä, joista selviää eri palvelujen hintojen kohtuullisuus ja suhde kustannuksiin. Yleispalvelun tarjoajan on sisäisessä laskennassaan pidettävä erillään vähintään yleispalveluun kuuluvat sekä muut palvelut. Yleispalveluun kuuluvissa palveluissa kustannukset on laskettava lähetyslajeittain.

3.2. Euroopan yhteisön säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/67/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 015 , 21/01/1998 s. 0014 - 0025, muutettu EYVL L 176/21, 5.7.2002) (jäljempänä "Postitoimintadirektiivi") sisältää muun muassa säännökset yleispalvelun tarjonnasta sekä yleispalvelun hinnoitteluperiaatteista, laskennan avoimuudesta ja kustannuslaskennasta.

3 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että käyttäjillä on oikeus yleispalveluun, johon sisältyy tietynlaatuisten postipalvelujen pysyvä tarjonta kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin jäsenvaltioiden koko alueella. 3 artiklan 4 kohdassa on määritelty yleispalveluun kuuluviksi vähintään seuraavat palvelut:

- enintään kahden kilogramman painoisten postilähetysten keräily, lajittelu, kuljetus ja jakelu
- enintään kymmenen kilogramman painoisten postipakettien keräily, lajittelu, kuljetus ja jakelu,
- kirjattuja ja vakuutettuja lähetyksiä koskevat palvelut.

Postitoimintadirektiivin 12 artiklan mukaisesti kukin yleispalvelu hinnoitellaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- hintojen on oltava kohtuulliset ja sellaiset, että palvelut ovat kaikkien käyttäjien saatavilla,
- hinnat on sovitettava kustannuksiin; jäsenvaltiot saavat päättää yhtenäisen hinnoittelun käyttämisestä koko alueellaan,
- yhtenäisen hinnoittelun käyttäminen ei estä yleispalvelujen tarjoajaa tai tarjoajia tekemästä yksittäisiä hintasopimuksia asiakkaiden kanssa,
- hinnoittelun on oltava avointa ja syrjimätöntä.

Postitoimintadirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön 1.1.2002 alkaen postipalvelulain (313/2001); aiemmin postitoimintalain (907/1993) ja sen nojalla annetulla liikenneministeriön päätöksellä postipalveluista (111/1999).

4. VIESTINTÄVIRASTON TOIMIVALTA

Viestintävirasto on tutkinut Postin yleispalvelutuotteiden hinnoittelua postipalvelulain 26 ja 27 §:n nojalla. Postipalvelulain 30 § 2 momentin nojalla Viestintäviraston tehtävänä on valvoa postipalvelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Jos postiyritys rikkoo postipalvelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikotaan, Viestintävirasto voi postipalvelulain 33 § 1 momentin nojalla velvoittaa postiyrityksen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

Viestintäviraston toimivaltaan kuuluu postipalvelulain 30 ja 33 §:n nojalla muun muassa tutkia, ovatko postiyrityksen itse määrittelemät hinnat lain 26 §:ssä tarkoitetulla tavalla kohtuullisia ja kustannuksiin sovitettuja sekä tarvittaessa velvoittaa saattamaan hinnat lain mukaisiksi.

5. ASIAN SELVITTÄMINEN

Posti on Viestintäviraston kehotuksesta toimittanut 17.4.2003 päivätyn selvityksen yleispalvelutuotteista perimistään maksuista ja näiden perusteista. Viestintävirasto on katsonut tuolloin toimitetut selvitykset puutteellisiksi. Viestintävirasto on pyytänyt sähköpostitse 19.9.2003 Postia toimittamaan laskelmat uudelleen sellaisessa muodossa, että yleispalvelutuotteiden kokonaishintojen - ei pelkästään hinnankorotusten - perusteet voitaisiin todentaa. Yhtiö on toimittanut lisäselvityksen 3.10.2003. Viraston ja Postin edustajat ovat tavanneet 24.11.2003 keskustellakseen Postin hinnoitteluperiaatteista sekä viraston tekemistä havainnoista.

Viestintävirasto on lähettänyt 28.11.2003 Postille lausuntoa varten yhteenvedon siihen mennessä Postilta saaduista selvityksistä ja Viestintäviraston näkemyksestä. Edelleen Viestintävirasto on 9.2.2004 lähettämässään lausunnossa ja lisäselvityspyynnössä esittänyt siihen mennessä saatuihin selvityksiin perustuneen kantansa. Virasto on 9.2.2004 kehottanut Postia myös toimittamaan yleispalvelutuotteita koskevat kustannuslaskelmat koko vuodelta 2003 sekä selvityksen siitä, miten yleispalvelutuotteiden hinnat on sovitettu niiden tuottamisesta vuonna 2003 aiheutuneisiin kustannuksiin. Posti on tämän johdosta toimittanut 14.4.2004 päivätyn selvityksen.

Posti on lausunut asiasta kirjallisesti 12.12.2003 ja 14.4.2004 sekä Postin ja Viestintäviraston edustajien välisissä tapaamisissa 21.1.2004 ja 15.4.2004. Posti on täydentänyt kirjallista selvitystä muistiolla 19.1.2004 ja laskelmilla 29.4.2004.

Viestintävirasto on vielä ennen päätöksen antamista 18.6.2004 varannut Postille tilaisuuden lausua päätösluonnokseen sisältyvistä liikesalaisuuksista. Posti on esittänyt lukuisia seikkoja liikesalaisuuksina poistettaviksi lopullisesta päätöksestä sekä toimitanut 21.6.2004 päätösluonnoksen perusteluosaa koskevan lisälausunnon.

Viestintävirasto on suositellut Postille pidättäytymistä uusista hinnankorotuksista, kunnes vuoden 2003 hinnankorotusten jälkeen sovellettujen hintojen kohtuullisuus on selvitetty ja Viestintävirasto on antanut asiassa päätöksensä.

6. POSTIN LAUSUNNOT

Postin mukaan 2-luokan kirjelähetykset eivät ole postipalvelulain 4 §:ssä määriteltyä yleispalvelua. 2-luokan lähetysten hinnoittelun valvonnassa ei siten tulisi soveltaa postipalvelulakia, vaan niiden hinnoittelua tulisi arvioida vain kilpailunrajoituslain nojalla. Posti on perustellut käsitystään muun muassa sillä, että lain 4 § 3 momentin vaatimus kohtuullisen matkan päässä asunnosta olevasta keräilypisteestä, 5 §:n laatustandardi ja 26 §:n yhtenäishinnoittelua koskeva velvoite koskevat vain 1. luokan kirjelähetyksiä. Posti on todennut, että Viestintäviraston hyväksymien Postin yleisten toimitusehtojen palveluliitteissä 2. luokan kirjeitä ei ole sisällytetty yleispalveluun. Siinä tapauksessa, että Viestintävirasto kuitenkin katsoisi myös 2. luokan lähetysten kuuluvan yleispalveluvelvoitteen piiriin, Posti on ilmoittanut laativansa myös näistä kustannuslaskelman. Vuodelta 2003 Posti onkin esittänyt kustannuslaskelman myös 2. luokan kirjelähetyksistä.

14.4.2004 antamassaan selvityksessä Posti on viitannut yleispalveluvelvoitteen osalta aiempaan lausuntoon. Postin näkemyksen mukaan tulisi lähtökohdaksi ottaa se, että

yleispalvelujen sisältöä ja laatustandardia koskevat säännökset muodostavat yhden normatiivisen kokonaisuuden. Posti katsoo myös, että sen tulee voida tarjota asiakkailleen kirjelähetys- ym. palveluja myös muilla kuin yleispalvelustandardeilla ja hinnoitteluperiaatteilla, vaikka tarjottava lähetyspalvelu määritelmällisesti täyttäisi lain 4 § 1 momentin kriteerit. Muunlainen tulkinta vaikeuttaisi Postin toimintaa markkinoilla, eikä postipalveludirektiivin perusteella voida päätellä, etteikö yleispalveluvelvoitteen alainen postitoiminnan harjoittaja voisi vapaasti tarjota palvelujaan eri käyttäjäryhmille ja eri markkinoilla, kunhan se ei riko yleispalveluvelvoitteitaan.

Posti on katsonut, että Euroopan komission asiassa Deutsche Post AG (COMP/35.141) 20.3.2001 antama päätös¹ tulisi huomioida merkittävänä ennakkopäätöksenä postipalvelulainsäädäntöä sovellettaessa. Päätöksen perusteluihin tukeutuen Posti on todennut, että sellaiset kustannukset, joita syntyy Postin lakisääteisestä velvollisuudesta ylläpitää sellaista keräily- ja jakelujärjestelmää sekä toimipaikkaverkkoa, joka riittää asianmukaiset laatukriteerit täyttävien yleispalvelujen tarjoamiseen, olisi perusteltua kohdistaa pelkästään yleispalvelutuotteille. Postin näkemyksen mukaan postinormisto ei edellytä muuta allokointia, eikä postitoimintadirektiivistä olisi johdettavissa ohjetta siihen, miten kustannukset on allokoitava silloin, kun yleispalveluverkostoa käytetään myös muiden tuotteiden tarjoamiseen. Lähtökohtana tulisi Postin mukaan olla, että yleispalvelutuotteita tuotetaan mahdollisimman tehokkaasti ja että kilpailtuja tuotteita tarjotaan kilpailuoikeudellisesti hyväksyttävien ehdoin. Kielletystä ristisubventiosta olisi kyse vasta, kun ns. ylimääräisissä palveluissa ei ole katettu palvelukohdittaisia lisäkustannuksia. Näillä perusteilla Posti on ilmoittanut jatkossa soveltavansa aiemmasta poikkeavaa kohdistamistapaa muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin.

Posti on katsonut lausunnoissaan, että Viestintäviraston esittämä näkemys kustannusten kohdistamisesta ei ole perusteltu EY:n lainsäädännön ja erityisesti EY:n kilpailusääntöjen näkökulmasta. Posti on viitannut myös mm. EY:n tuomioistuimen vuonna 1993 asiassa Corbeau (C-320/91) antamaan ratkaisuun, jossa tuomioistuin mm. katsoi, että yleispalvelun ulkopuolella olevia palveluja saatettaisiin tarvita julkisen palveluvelvoitteen rahoittamisen turvaamiseen.

Postin mukaan postipalveludirektiivin johdannon 41 kohta "direktiivi ei vaikuta perustamissopimuksen sääntöihin, erityisesti kilpailusääntöjen soveltamiseen" on ymmärrettävä siten, ettei direktiivillä tai postipalvelulaille voida syrjäyttää kilpailusääntöjen soveltamista muulloin kuin perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisella poikkeuksellisella perusteella. Posti on katsonut, että myös postipalvelulainsäädäntöön perustuvassa regulaatiossa lähtökohdaksi tulisi ottaa EY:n kilpailusäännöt ja -oikeuskäytäntö, ellei niiden soveltaminen estä Postin julkista palvelutehtävää.

Posti on päätösluonnoksen johdosta antamassaan lausunnossa 21.6.2004 katsonut, että Viestintäviraston tulisi osoittaa Postille kustannusten hyväksyttävä ja oikea kohdistamistapa. Posti on edelleen katsonut, että olisi virheellistä todeta, että kaikki Postin vuonna 2003 yleispalvelutuotteista perimät hinnat olisivat kohtuuttomia.

7. YLEISPALVELUN HINNOITTELUVELVOLLISUUDEN RAJAUS

Yleispalvelutuotteet, joiden hinnoittelulta postipalvelulaki edellyttää kohtuullisuutta, on määritelty lain 4 § 1 momentissa painoluokkien, ei lähetysten hinnan perusteella.

Postipalvelulain perustelujen (HE 74/2000) mukaan lain 4 §:ssä määritelty yleispalvelu sisältää, 1 momentissa määriteltyjen kirje- ja pakettilähetysten palvelun *lisäksi*, 2 momentin mukaisen postiyrityksen velvollisuuden ylläpitää toimipistettä jokaisessa kunnassa ja 3 momentin mukaisen velvollisuuden tarjota mahdollisuuden jättää kirje-

¹ 2001/354/EY, EUVL L 125, 05/05/2001 s. 27-44

lähetyksiä kohtuullisen matkan päässä asunnosta sijaitsevaan keräilypisteeseen sekä keräilyn ja jakelun jokaisena työpäivänä. Lain 5 §:ssä säädetään lisäksi lähemmin jakelupalvelun vähimmäistasosta. Yleispalveluun sisältyvien lähetysten hinnoittelun tulee täyttää lain 26 § 1 momentin vaatimukset; 26 § 2 momentin vaatimus yhtenäisestä hinnoittelusta koko maassa koskee vain sellaisia kotimaan kirjelähetyksiä, jotka on jätetty seuraavana työpäivänä jaettavaksi. Lainkohdat eivät ole vaihtoehtoisia, vaan yleispalvelun tarjoajana Suomen Postin tulee noudattaa näitä kaikkia siten, että standardien mukaisia palveluja on tarjolla koko maassa.

Palvelutasovaatimukset eivät estä Postia tarjoamasta 4 § 1 momentin painoluokkiin kuuluvia kirjelähetyks- ja pakettipalveluja lisäksi muilla kuin kaikkia yleispalvelustandardeja vastaavilla ehdoilla: esimerkkinä 2. luokan kirje, joka voidaan jakaa myöhemmin kuin seuraavana työpäivänä. Tällöin pidempi toimitusaika luonnollisesti huomioidaan edullisempaan hintana.

Vaihtoehtoisen hinnan ym. ehtojen tarjoaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kyseessä olisi postipalvelulainsäädännön ja asiakkaan näkökulmasta eri tuote. Viestintävirasto (tuolloin Telehallintokeskus) on kehottanut kirjeessään 24.8.2001 Postia selvyyden vuoksi lisäämään *uuden postipalvelulain 4 §:n mukaisen yleispalvelun määritelmän* yleisiin toimitusehtoihin. Postin toimitusehdoissa tai niiden liitteissä sinänsä ei ole mahdollista rajoittaa tai muuten muuttaa lakisääteistä yleispalvelun määritelmää.

Postitoimintadirektiivin 12 artiklaan lisätyssä luetelmakohtadassa (EYVL L 176/21, 5.7.2001) on erikseen huomioitu yleispalvelun tarjoajien esimerkiksi yrityksille ja joukkolähetysten postittajille soveltamat erityishinnat ja se, että näihinkin soveltuvat direktiivin periaatteet mm. avoimuuden, syrjimättömyyden ja kustannuksiin suhteuttamisen osalta. Tämäkin osoittaa, että erityishinta ei merkitse sitä, etteikö palvelu kuuluisi postipalvelulain hinnoittelua koskevan velvoitteen piiriin.

Viestintävirasto katsoo edellä mainituilla perusteilla, että postipalvelulain hinnoittelua koskevia säännöksiä tulee soveltaa myös 2. luokan kirjelähetyksiin silloin, kun ne sisältyvät yleispalvelun piiriin kuuluvaan painoluokkaan.

Postin vuodelta 2001 laatimassa kustannuslaskelmassa yleispalvelutuotteisiin onkin sisällytetty 1. ja 2. luokan kirjeet, joulutervehdykset, joukko-, pika- sekä kirjattu kirje, vakuutettu lähetys ja Helposti-paketti. Vuotta 2002 koskevassa selvityksessään Posti on lkenut yleispalveluun edellä mainittujen lisäksi Economy-paketin sekä poistanut pikakirjeen yleispalveluista. Vuotta 2003 koskevan kustannuslaskelman tuotejako on pysynyt edellisvuoden kaltaisena.

8. POSTIN YLEISPALVELUTUOTTEIDEN HINNOITTELUN ARVIOINTI

Postipalvelulaki ja sen nojalla annettu liikenne- ja viestintäministeriön toimilupa rajoituksettomasta postitoiminnan harjoittamisesta edellyttävät, että yleispalvelua tarjoavan yrityksen yleispalvelutuotteistaan perimät maksut ovat sovitettavissa niiden tuottamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Maksut voivat sisältää lisäksi kohtuullisen tuoton. Postin toimittama selvitys on osoittanut yleispalvelutuotteiden hinnoittelun lainmukaisuuden selvittämisen Viestintävirastossa tarpeelliseksi.

Postin yleispalvelutuotteistaan perimiä hintoja ja niiden kohtuullisuutta ei aiemmin ole arvioitu Viestintävirastossa. Viraston hinnoittelun valvonta on jälkikäteen tapahtuvaa, koska kustannuslähtöisyyden todentamiseksi Postin hinnoittelulaskelmien tulee perustua edellisen tilikauden toteutuneisiin kustannuksiin. Viestintävirasto voi kuitenkin tarvittaessa jo ennakoivasti ottaa kantaa Postin hinnankorotuksiin.

Postin selvitykset yleispalvelutuotteiden hintojen perusteista sisältävät tietoja kustannuksista sekä niiden jakautumisesta yleispalvelutuotteille ja muille tuotteille. Lähtökohtana Postin toimittamissa laskelmissa on ennen vuotta 2003 koskevaa selvitystä ollut yhtiön toimintolaskentamalli, jonka perusteella se on jakanut toiminnassaan syntyneet kustannukset ja poistot tuotteilleen. Kustannukset, joiden kohdentumisesta ei ole saatavilla tarkkoja kustannusseurantatietoja, on arvioitu. Postin mukaan yleispalvelujen kokonaiskustannukset sisältävät vain yleispalvelutuotteille kohdistuvia kustannuksia ja muille tuotteille kohdistuvat kustannukset on karsittu toimintolaskennassa pois. Postin edustajat ovat kuitenkin 21.1.2004 todenneet, ettei säänneltyjenkään tuotteiden hinnoittelu perustu toimintolaskennan antamiin tietoihin, vaan inflaatiokehitykseen sekä kilpailutilanteeseen. Vuodelta 2003 esitetyissä kustannuslaskelmissa perusteet on muutettu ottamalla uudeksi kohdistusperusteeksi yleispalveluvoite.

8.1. Välittömät kustannukset, poistot ja yleiskustannukset sekä kustannusten kohdistaminen

Välittömät kustannukset ovat myynnin, lajittelun, kuljetuksen sekä jakelun aikaansaamia kustannuksia. Poistot on laskettu toiminnoittain. Välittömiä kustannuksia, poistoja sekä yleiskustannuksia voidaan Viestintävirastolle toimitetun selvityksen perusteella analysoida ainoastaan yhtenä toimintokohtaisena tuotteelle kohdistettuna kustannuseränä. Posti on kohdistanut tukipalveluista aiheutuvat yleiskustannuksensa tuotteittain suhteessa tuotteen muihin kustannuksiin. Tukipalvelut ovat mm. yleishallintoon, tuotekehitykseen ja palveluiden hallintaan liittyviä kokonaisuuksia.

Tarkasteltaessa vuoden 2002 kustannusten jakoa voidaan sanoa, että vaikka yhtiön toimintolaskenta on pääpiirteissään pysynyt muuttumattomana vuoteen 2001 verrattuna, on mm. myynnin ja myynnin tuen kustannusten jaossa tapahtunut vuonna 2002 keskeisiä muutoksia. Myynnin ja myynnin tuen kustannukset muodostuvat konttoriverkoston toimipaikkakustannuksista sekä konttorihenkilöstön palkoista. Sekä 1. luokan että 2. luokan kirjeelle Posti on kohdistanut huomattavasti suuremmat myynnin kustannukset kuin vuonna 2001. Postin edustajien mukaan kohdistettujen kustannusten kasvu johtuu lisääntyneistä toimipaikkakustannuksista, joita säännellyille tuotteille on kohdistettu pankkipalveluiden tarjoamisen päätyttyä samaisissa toimipaikoissa.

Vuonna 2003 myynnin kustannukset ovat Postin selvityksen mukaan edelleen nousseet olennaisesti 2. luokan kirjeen osalta, mutta laskeneet 1. luokan kirjeen osalta vuodesta 2002. Näihin huomattaviin muutoksiin pankkipalvelujen lopettamisella ei pitäisi olla enää vaikutusta. Myös palvelujen hallinnan kustannukset ovat Postin selvityksen mukaan nousseet vuonna 2003 1. luokan kirjeen osalta jopa moninkertaisiksi ja 2. luokan kirjeenkin osalta olennaisesti. Palvelujen hallinta sisältää tuotekehitys- ja toimitusprosessien hallintatoiminnot. Myynnin ja palvelujen hallinnan kustannusten kohdistamisessa tuotteille on tapahtunut olennaisia vaihteluja peräkkäisten vuosien välillä. Nämä vaihtelut eivät selity yhtiötasoisien kustannusten muutoskehityksellä, eivätkä täysin myöskään alla esitetyn kohdistamisperiaatteen muutoksella. Tämä antaa aiheen epäillä kustannuslaskennan ja kohdistamisperusteiden johdonmukaisuutta.

Posti on ottanut vuoden 2003 kustannuslaskelmaan yleispalveluvoitteen uudeksi kustannusten kohdistamisperusteeksi, jonka tavan Posti on itse määritellyt. Yleispalveluvoitteen avulla Posti tarkoittaa tässä yhteydessä postipalvelulain 4 §:ään perustuvaa velvollisuutta ylläpitää jokaisessa kunnassa vähintään yhtä yleispalvelua tarjoavaa toimipistettä. Uusi kohdistamisperuste on vaikuttanut vuoden 2003 kustannuslaskelmassa huomattavasti kustannusten jakautumiseen. Esimerkiksi jakelun kustannuksia on muutoksesta johtuen kohdistettu sekä 1. luokan että 2. luokan kirjeelle yli kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna.

Yleispalveluvoitteen aiheuttamaksi kustannukseksi Posti on katsonut perusjakelun kustannukset, toimipaikkaverkon ylläpitämisen kustannuksista toimitila- ja kalusto-

kustannukset sekä toimipaikkojen avoinna pitämiseen tarvittavat vähimmäishenkilökustannukset tai asiamiespostien kanssa tehtyjen sopimusten kiinteän osuuden olemassa olevan toimipaikkaverkon perusteella. Kustannusten kohdistamisessa ei Postin antamien tietojen mukaan ole erikseen huomioitu tapauksia, joissa toimipaikkoja on kunnassa useampia. Edellä mainitut kustannukset on kohdistettu volyymin suhteessa pelkästään postipalvelulain mukaisille tuotteille eli osoitteellisille kirjetuotteille sekä yleispalvelupaketeille. Näitä ylläpitokustannuksia ei siten kohdisteta lainkaan esimerkiksi lehtien perusjakeluille ja muille paketeille kuin yleispalvelupaketeille, vaikka näiden tuottamiseen Posti käyttää samoja resursseja.

Posti on toisaalta kohdistanut kokonaan tai osittain yleispalvelutuotteille myös kustannuksia, jotka aiheutuvat sellaisista palveluista, jotka eivät sisälly postipalvelulain soveltamisalaan. Kyseisiä palveluja ovat esimerkiksi postimuseo, filatelia- ja erikoiskirjepalvelut sekä hinnoittelupalvelu. Hinnoittelupalvelulla tarkoitetaan palvelua, jossa Posti hinnoittelee lähetykset asiakkaan puolesta postimaksukoneella. Tällöin lähetyksen hinnoittelusta peritään asiakkaalta erillinen palvelumaksu. Hinnoittelupalvelu on sopimuspalvelu, josta ei säädetä postipalvelulaissa. Posti on katsonut, että osa sääntelyn piiriin kuuluville tuotteille kohdistetuista hinnoittelupalvelun kustannuksista aiheutuu erityisesti yleispalveluvelvoitteesta. Ilmoitettuun yleispalvelutuotteiden liikevaihtoon sopimuspalveluja kuitenkin ei ole sisällytetty. Palvelun sisällyttäminen laskelmissa pelkästään kustannuspuolelle pienentää tuotekohtaista katetuottoa.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan Postin esittämä uusi yleispalveluvelvoiteperusteinen kustannuslaskentamalli ei anna oikeaa kuvaa palvelujen aiheuttamisperusteesta suhteesta kustannuksiin. Suomen lainsäädäntö tai toimilupaehdot eivät sisällä yleispalveluvelvoitteen kompensointia varten poikkeuksia hintojen sovittamisesta kustannuksiin. Tästä syystä on katsottava, että Postin esittämä uusi kustannuslaskentamalli ei vastaa vaatimuksia kustannusten aiheutumisperiaatteen noudattamisesta ja läpinäkyvyydestä

8.2. Tuotto

Yleispalvelutuotteille syntyy tuotekohtaista katetuottoa tuotekohtaisten tulojen ja kohdistettujen kustannusten erotuksena. Viestintävirasto katsoo, että postipalvelun luonteesta johtuen voidaan hinnoittelun arvioinnissa hyväksyä tuotekohtaisen katetuoton käyttäminen sitoutuneen pääoman tuoton sijasta.

Yhtiön vuoden 2002 hinnoittelua käsittelevissä laskelmissa on esitetty yleispalvelutuotteille sellaisia katetuottoja, joita Viestintäviraston näkemyksen mukaan voidaan pitää merkittävän suurina.

Vuoden 2003 kohdistusperiaatteiden muutos on vaikuttanut siten, että 1. ja 2. luokan kirjeiden, joulutervehdyksen sekä joukkokirjeen katetuotot muodostuvat kaikki negatiivisiksi. Vuotta 2003 koskevat laskelmat kuitenkin eivät jäljempänä todetuista syistä ole vertailukelpoisia aiempien vuosien laskelmien kanssa.

8.3. Vuosien 2001 - 2003 hinnankorotukset

Posti on muuttanut yleispalvelutuotteidensa hintoja 1.4.2001, 1.1.2002, 1.3.2002 sekä 1.3.2003. Tämän lisäksi Posti on korottanut hintoja vuoden 2004 alusta lukien. Viestintävirasto on kiinnittänyt huomiota korotusten perusteisiin ja niiden toistuvaan tarkistamiseen. Posti on toimittanut vuosien 2002 ja 2003 kustannuslaskelmat postipalvelulain alaisista tuotteistaan. Postiin 13.12.2002 tehdyssä tarkastuksessa Viestintävirastolle on lisäksi annettu vuoden 2001 kustannuslaskelmat liki vastaavista tuotteista. Viestintävirasto on käyttänyt näitä tietoja analysoidessaan Postin kustannusrakenteen käyttäytymistä ja kustannusten kohdistamista yleispalvelutuotteille.

Posti on perustellut v. 2001 tekemiään hinnankorotuksia kustannustason nousulla sekä Leonia-palvelujen poistumisen aiheuttamalla tulojen menetyksellä. Erityisesti kustannuspaineita ilmeni henkilöstökuluissa ja pankkipalvelujen mm. yleispalvelulle aikaansaamissa lisätoimitilakustannuksissa. Posti on arvioinut kokonaiskustannustasonsa nousevan v. 2001.

Vuoden 2001 hinnankorotuksen perusteeksi Posti on esittänyt erityisesti henkilöstökulujensa nousevan ko. vuonna. Kuitenkin yhtiö on samassa selvityksessään todennut henkilöstökulujen todennäköisesti pienenevän henkilöstön määrän sopeutuksista johtuen. Postin kokonaisen henkilöstökulut itse asiassa olisivat alentuneet merkittävästi yhtiön oman ennusteen mukaan. Henkilöstökulujen nostopaine ei tässä tapauksessa ole ollut riittävä peruste hinnankorotuksille. Vuoden 2001 toteutuneita henkilöstökuluja Viestintävirasto ei voi tässä yhteydessä arvioida, koska Postin toimittamissa selvityksissä näkyvät vain toiminnoittaiset kustannukset.

Toisena hinnankorotusperusteena vuonna 2001 Posti on ilmoittanut poistuneilta pankkipalveluilta jäävät ylimääräiset toimitilakustannukset. Toiminnan sopeuttamisen ollessa kesken osa ennen pankkipalveluille kohdentuneista toimitilakustannuksista on jäänyt muiden toimintojen maksettavaksi. Postin selvityksestä ei kuitenkaan ole ilmennyt tehdyn toiminnan sopeuttamisen aikaansaamien säästöjen ja jäljelle jäävän toimitilakustannusrasitteen suhde toisiinsa. Tästä syystä Viestintäviraston on toimitetuilla tiedoilla mahdoton arvioida, mikä osuus Leonia-palveluiden poistumisella oli tapahtuneisiin yleispalvelutuotteiden hinnankorotuksiin.

Vuonna 2002 hintoja on muutettu kahdesti. Ensimmäinen muutos on ollut tarpeen hintojen muuttamiseksi euromääräisiksi. Kolme kuukautta myöhemmin Posti on tehnyt korotuksia uusiin euromääräisiin hintoihinsa. Viestintävirasto ja Posti eivät ole yhdessä käsitelleet toisen hintamuutoksen perusteluita.

Vuoden 2003 korotuspäätöstään Posti on perustellut kustannuspaineilla, rahoitustarpeilla sekä tulostavoitteidensa ennakoinnilla. Postin 17.4.2003 toimittamassa vastineessa yhtiö on kertonut kustannuspaineita olevan henkilöstökuluissa sekä kuljetuspalvelujen ostoissa. Toisin sanoen, kustannusten nousun lisäksi Posti on ilmaissut varautuvansa tulevaisuuteen hinnankorotustensa avulla. Hinnoittelussaan Posti on nostanut 1. luokan vakiokirjeen painorajan 50 grammaan ja poistanut alemman hintaluokan 20 grammaan painorajan.

Vuoden 2003 hinnankorotusten kohtuullisuutta tutkittaessa Posti ei ole toimittanut Viestintävirastolle sellaista laskelma-aineistoa, josta voisi todentaa erikseen yhtiön henkilöstökulujen ja kuljetuspalveluostojen kehittymisen. Koska yhtiö käyttää toimintolaskentaa, toimintokustannuksiin on sisällytetty poistojen ja muiden kustannusten lisäksi henkilöstökustannukset. Erien yksityiskohtainen arviointi ei siten ole ollut mahdollista. Lisäksi hinnoitteluselvityksessä mainitut henkilöstökulujen ennusteet eivät ota huomioon yhtiön sopeuttamistoimia, joista kertynee henkilöstökulusäästöjä.

Posti on vv. 2001-2003 tehtyjen hinnankorotusten yhteydessä perustellut uusia hintojaan muiden syiden lisäksi laskusuuntaisella kirjeiden lähetysmäärällä. Kirjepalvelujen lähetysmäärien on huhtikuussa 2003 arvioitu alenevan vuonna 2002 3 % ja vuonna 2003 2 % edellisvuosiin verrattuna. Lähetysmäärien pieneneminen luonnollisesti nostaisi kustannuslaskelmissa yksikkökustannuksia. Toimialan kehitys perinteisistä viestinvälitystavoista sähköisiin välineisiin on huomioitu myös Viestintävirastossa Postin hinnoittelua arvioitaessa. Kuitenkin Postin julkisuuteen antamissa tiedoissa² on todettu kirjeliikenteen lähetysmäärien kasvaneen vuonna 2003 noin 2 prosenttia. Julkisuu-teen annetuista tiedoista poiketen Postin Viestintävirastolle 14.4.2004 toimittamien volyymitietojen perusteella 1. luokan kirjeen volyyymi olisikin vuonna 2003 laskenut

² Kauppalehti 29.1.2004

1,5 % ja 2. luokan kirjeen vastaavasti 2 % edellisvuodesta. Lähetysmäärien mahdolliseen laskuun varautumista hinnankorotuksilla ei voida pitää suotavana. Mikäli lähetyksmäärät jatkossa kääntyvät selvästi laskuun, voidaan yleispalvelutuotteiden hinnoittelua arvioida senhetkisen tilanteen mukaisesti.

Posti on myös vedonnut lähivuosien aikana tapahtuvan uuden kirjelijittelukoneen uusintainvestointiin hinnankorotusten perusteena. On selvää, että yhtiöissä tehdään investointeja vuosittain toiminnan kehittämiseksi. Viestintävirasto katsoo, että yleispalvelutuotteisiin sisällytetään poistokustannukset, jotta yritys kykenee varautumaan myös tuleviin investointitarpeisiin. Yleisesti investoinnit katetaan poistoilla.

Vuotta 2002 koskevasta selvityksestä ilmenee, että mm. 2. luokan kirjeen ja vakuutetun lähetyksen katetuotot ovat moninkertaiset verrattuna muiden, Postin kilpailuilla markkinoilla tarjoamien tuotteiden keskimääräiseen katetuottoon. Osa yleispalvelutuotteista, kuten kirjattu kirje ja Helposti- sekä Economy- paketit, on Postin selvityksen mukaan tuotettu tappiollisina suoritteina. Kunkin säännellyn tuotteen kustannuksia tulee kuitenkin seurata erillään eikä eri lähetyslajien kate-eroja saa tasoittaa keskenään. Postilla on erityinen velvollisuus huolehtia siitä, ettei se ristisubventoi kilpailtujen markkinoiden postipalvelutuotteitaan säänneltyjen tuotteiden tuotoilla. Viestintävirasto pitää 2. luokan kirjeen ja vakuutetun lähetyksen vuoden 2002 tuottomarginaalia varsin suurena eikä näiden tuotteiden hinnoittelu siten näyttäisi vastaavan yleispalvelutuotteille asetettua kohtuullisuusvaatimusta.

8.4. Kustannusten kohdistaminen postipalvelulainsäädännön nojalla

Postipalvelulain 26 § 1 momentissa yleispalvelun tarjoajalle on asetettu vaatimus hintojen kohtuullisuudesta ja tasapuolisuudesta sekä hinnoittelun avoimuudesta ja syrjimättömyydestä.

Postilla on velvollisuus postipalvelulain 27 §:n mukaisten laskentajärjestelmien tuottamilla tiedoilla osoittaa hinnoittelun lainmukaisuus. Sisäisessä laskennassa tulee selkeästi erottaa vähintään yleispalveluun kuuluvat sekä muut palvelut. Postitoimintadirektiivin 14 artiklan 2 kohta edellyttää, että tällaisia "sisäisiä laskentajärjestelmiä on hoidettava johdonmukaisesti sovellettavien ja objektiivisesti perusteltavissa olevien kustannuslaskennan periaatteiden mukaisesti". Yleispalvelutuotteiden hinnoittelua arvioidessaan Viestintävirasto kiinnittää huomiota kustannusten kohdistamisen perusteisiin sekä käytettyjen laskentajärjestelmien johdonmukaisuuteen ja objektiivisuuteen yleisesti. Myös direktiivin 14 artiklan tukee tätä tulkintaa.

Postin vuodelta 2003 yleispalvelutuotteista laatimat kustannuslaskelmat ovat erillislaskelmia, joilla ei ole suoraa yhteyttä yhtiön sisäisessä laskennassaan normaalisti käyttämään toimintolaskentaan. Erillislaskelmissa käytettyä kohdistamistapaa ei voida myöskään pitää objektiivisesti perusteltavissa olevien periaatteiden mukaisena. Kohdistustapaa ja erillislaskelmia itsessään ei siksi voida pitää sovellettavan lainsäädännön mukaisina, eivätkä nämä anna luotettavaa kuvaa yleispalvelutuotteiden tuottamisesta vuonna 2003 aiheutuneista kustannuksista. Yhtiön edustajat ovat lisäksi kertoneet, että yleispalvelutuotteidenkaan hinnoittelu ei perustu suoranaisesti todennettaviin kustannustietoihin, vaan hintoihin vaikuttaa mm. inflaatiokehitys ja kilpailutilanne.

Yleispalveluvelvoitteesta aiheutuvien kustannusten laskemisesta ei ole olemassa kansainvälistä yhtenäistä käytäntöä tai komission ohjeistusta. Se, onko tällaisten kustannusten laskeminen erikseen tarpeellista ja mikä laskentamenetelmä tähän olisi valittava, on ratkaistava erikseen jokaisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Sovellettava kansallinen laki ei asiaa sääntele, eikä laissa ole myöskään tällaisten kustannusten erillisen kompensoinnin mahdollistavia säännöksiä.

Postipalvelulaista tai postitoimintadirektiivistä ei ilmene ohjetta, että yleispalvelutehtävään liittyvät kustannukset voitaisiin kohdistaa pelkästään yleispalvelutuotteille, mikäli yleispalvelun tuottamiseen tarvittavaa kapasiteettia käytetään myös muiden palvelujen tuottamiseen. Tällainen aiheuttamisperiaatteen sivuuttaminen merkitsisi käytännössä muiden palvelujen ristosubventointia säännellyistä tuotteista perittävillä maksuilla. Postitoimintadirektiivin 12 artiklassa on erikseen ristosubventointia koskeva säännös: sen mukaan yleispalvelua voidaan kattaa ns. varatuilla palveluilla, jos se on ehdottoman tarpeellista. Tästä kansallisten sääntelyviranomaisten on annettava säännöt ja ilmoitettava ne komissiolle. Suomen postipalvelulakiin ei ole otettu säännöstä varattujen palvelujen ristosubventoinnista, koska Suomessa ei ylipäänsä ole varattuja palveluja. Varatut palvelut ovat sellaisia yleispalveluja, jotka on erikseen osoitettu yhden palveluntuottajan hoidettaviksi. Ristosubventointi on direktiivin mukaan tiukasti säännelty poikkeus pääsäännöstä, joten muunlaista kuin 12 artiklassa määriteltyä ristosubventointia ei voida pitää postitoimintadirektiivinkään nojalla sallittuna.

Viestintävirasto on tutustunut myös Postin lausuntonsa tueksi toimittamaan pohjoismaisten postiyriyten voittoprosenttivertailuun. Vertailu ei kuitenkaan anna näyttöä siitä, ovatko Postin hinnat Suomen lain tarkoittamalla tavalla kohtuullisia ja kustannuksiin perustuvia. Ottamatta lähemmin kantaa muiden pohjoismaiden regulaatiolaskelmien sisältöön Viestintävirasto toteaa, että myöskään muiden pohjoismaiden lainsäädäntö ei - asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta saatujen tietojen mukaan - salli ristosubventiota säänneltyjen palvelujen ja kilpailuilla markkinoilla tarjottavien palvelujen välillä. Viestintäviraston saamien tietojen mukaan esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa regulaatiolaskennassa kustannusten kohdistaminen tuotteille määritellään vain kausaalisesti eli resurssien todellisen hyväksikäytön perusteella riippumatta siitä, onko kyse yleispalvelupalvelusta vai ei.

8.5. Yleisen kilpailuoikeuden soveltamisesta

Viestintävirasto toteaa, että yleisellä kilpailuoikeudella ja postipalvelulainsäädännöllä on eri funktiot: edellisen tehtävänä on turvata muiden markkinoilla toimivien yritysten toimintaa puuttamalla kilpailua rajoittaviin menettelyihin, kun taas jälkimmäinen tähtää tiettyjen kohtuuhintaisten peruspalvelujen varmistamiseen loppukäyttäjille. Eurooppalaisten postiyriyten hinnoittelukäyttäytymistä voidaan arvioida sekä postitoimintadirektiiviin perustuvien kansallisten postilakien että yleisen kilpailuoikeuden kannalta; nämä eivät ole toisensa pois sulkevia vaan rinnakkain sovellettavia. Postipalvelulaki on osa voimassa olevaa kansallista oikeutta, eikä sen soveltaminen edellytä näyttöä EU:n perustamissopimuksen 86 art. mukaisten poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaolosta. Viestintävirasto tutkii Postin hinnoittelua Suomen postipalvelulain nojalla.

Eryteisesti on huomattava, että määrävän markkina-aseman väärinkäyttö, johon sovelletaan perustamissopimuksen 82 artiklaa, on vakava rikkomus ja siitä langettavat sanktiot voivat muodostua huomattavan suuriksi. Tuomitsemiskynnys on tämän tyyppisissä asioissa vastaavasti korkea. Erytislainsäädäntöön perustuva säänneltyjen postipalvelujen hinnoittelun ja laskentajärjestelmien valvonta taas on osa kansallisen valvontaviranomaisen säännönmukaista toimintaa. Todettakoon tässä yhteydessä, että useissa EU:n jäsenvaltioissa hinnoille ja niiden muutoksille tulee jo ennalta saada sääntelyviranomaisen hyväksyntä.

EY-oikeuden soveltamisratkaisut, joihin Posti viittaa, eivät myöskään tue Postin räkemyistä kustannusten kohdistamisesta. Asiassa Corbeau (C-320/91) annetussa ratkaisussa tavoitteena on selkeästi julkisen palvelun edellytysten turvaaminen. Päätöstä ei voida tulkita käänteisesti siten, että postiyritys voisi säännellyllä yleispalvelulla tukea toimintaansa kilpailuilla aloilla. Komissio on Deutsche Post -asiassa antamassaan päätöksessä (2001/354/EY) ottanut kantaa ainoastaan kilpailuilla markkinoilla tarjottujen pakettipalvelujen hinnoitteluun yleisen kilpailuoikeuden nojalla ja siihen, onko

Deutsche Postin menettelyä pidettävä kilpailuoikeuden kannalta kiellettyinä ristisubventiona. Päätöksessä on sovellettu yhteisön perustamissopimuksen 82 artiklaa. Komissio on todennut Deutsche Postin rikkoneen 82 artiklaa mm. tarjoamalla pakettipalveluja palvelukohtaiset lisäkustannukset alittavaan hintaan. Vaikka komissio on huomionnut Deutsche Postin aseman yleispalvelun tarjoajana, päätös ei perustu postitoimintadirektiiviin eikä komissio ole asiassa ylipäänsä arvioinut säänneltyjen tuotteiden hinnoittelua ja tämän lainmukaisuutta postipalvelulainsäädännön kannalta. Deutsche Post AG:n yleispalvelua valvova Saksan valvontaviranomainen RegTP (*Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post*) on puoleltaan ilmoittanut, että säänneltyjen postituotteiden hinnoittelu Saksassa perustuu Saksan postilakiin (*Postgesetz*), jossa on yksityiskohtaisesti määritelty, mitä kustannuksia säänneltyjen tuotteiden hintoihin voidaan sisällyttää. Huomioon voidaan ottaa muun muassa "kohtuullinen osuus volyymista riippumattomista yhteisistä kustannuksista".

8.6. Kokonaistarkastelu

Postin esittämien kustannus selvitysten sekä yhtiön oman selvityksen mukaisen hinnan ja kustannusten välisen eron perusteella Viestintävirasto katsoo, että Postin 2. luokan kirjeistä sekä vakuutetusta lähetyksistä vuonna 2002 perimä hinta näyttää kohtuuttomalta tuotteiden tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin nähden. Vuoden 2003 kustannusten uusi kohdentamistapa vaikuttaa siten, että 1. ja 2. luokan kirjeiden osalta liikevoitto on negatiivinen. Uudet laskelmat eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia aiempien vuosien laskelmien kanssa.

Viestintävirasto katsoo, että Postin vuoden 2003 osalta käyttämä uusi yleispalvelun kustannusten kohdentamistapa ei vastaa postipalvelulain vaatimuksia. Mikäli laskelmat olisi tehty edellisvuosien tapaan aiheuttamisperusteisella menetelmällä, hintojen ja kustannusten suhde ei olisi (toteutetut hinnankorotukset huomioon ottaen) oleellisesti muuttunut vuodesta 2002. Postin vuonna 2003 yleispalvelutuotteistaan perimät hinnat näyttävät siten edelleen kohtuuttomilta näiden tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Edellä esitetyn perusteella Viestintävirasto katsoo, että Posti ei ole osoittanut, että 1.3.2002 ja 1.3.2003 voimaan tulleiden hinnastojen mukaiset yleispalvelutuotteiden hinnat olisivat kaikilta osin olleet kohtuullisia ja kustannuksiin sovitettuja postipalvelulain 26 § 1 ja 3 momentin edellyttämällä tavalla. Posti ei siten myöskään ole osoittanut, että yhtiön 1.3.2003 ja 1.1.2004 toteuttamat viimeisimmät hinnankorotukset olisivat olleet perusteltuja.

Postilta saadun, osin ristiriitaisen selvityksen perusteella ei voida osoittaa, minkä verran kunkin yksittäisen tuotteen hinta poikkeaa postipalvelulain edellyttämästä kohtuullisuudesta. Koska postipalvelulain 27 § edellyttää yleispalvelun kustannusten laskemista lähetyslajeittain, se jättää Postille jonkin verran harkintavaltaa kustannusten kohdistamisessa yksittäisille tuotteille.

Postin 21.6.2004 toimittaman lausunnon johdosta Viestintävirasto toteaa, että Viestintäviraston tehtävänä on jälkikäteen tarkastaa, täyttääkö yleispalvelun tarjoajan käyttämä kustannuslaskentajärjestelmä sille laissa määritellyt vaatimukset. Yleispalvelun tarjoajan tulee tässä tarkoituksessa toimittaa käyttämänsä laskentajärjestelmän kuvaus Viestintävirastolle. Viestintävirastolla sen sijaan ei ole toimivaltaa määritellä yksityiskohtaisesti yleispalvelun tarjoajan laskentajärjestelmää esimerkiksi sen osalta, miten kustannukset kohdistetaan tuotteille. Koska Posti voi itse valita käyttämänsä laskentajärjestelmän, Posti on myös itse vastuussa sekä käyttämänsä järjestelmän että hinnoittelunsa lainmukaisuudesta.

9. VIESTINTÄVIRASTON RATKAISU

Viestintävirasto katsoo, että Suomen Posti Oyj:n voimassa olevan hinnaston mukaisen yleispalvelutuotteiden hinnat eivät ole kaikilta osin kohtuullisia ja kustannuksiin sovitettuja postipalvelulain 26 § 1 ja 3 momentin edellyttämällä tavalla.

Postin tulee laatia postipalvelulain 4 § 1 momentissa määritellyistä yleispalvelutuotteista vuoden 2003 osalta uudet tuotekohtaiset kustannuslaskelmat, joissa kustannuksia kohdistettaessa perusteena ei käytetä yleispalveluvelvoitetta, vaan kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperusteella ja siten, että yhteys laskelmien ja yhtiön laskentajärjestelmien tuottamien tietojen välillä voidaan havaita. Kustannuksia kohdistettaessa tulee huomioida myös muut tuotteet, jotka käyttävät samoja resursseja. Uudet kustannuslaskelmat tulee toimittaa Viestintävirastolle kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Postin tulee tarkistaa yleispalvelutuotteidensa hinnoitteluperusteet sekä yleispalvelutuotteista perityt hinnat siten, että näissä huomioidaan kustannusten kohdistustavan muutos aiheuttamisperusteiseksi. Uudet hinnastot tulee saattaa voimaan sekä toimittaa Viestintävirastolle niin ikään kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Postin tulee pidättäytyä yleispalvelutuotteiden hintojen korotuksista siihen asti, kunnes yllä todetuin tavoin tarkistetut uudet hinnastot ja kustannuslaskelmat on toimitettu Viestintävirastolle. Tätä määräystä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Mikäli Posti tekee muutoksia Viestintävirastolle aiemmin toimitettuihin laskentajärjestelmien kuvauksiin, myös päivitettyt kuvaukset tulee toimittaa Viestintävirastolle.

10. LAINKOHDAT, JOIHIN PÄÄTÖS PERUSTUU

Postipalvelulain (313/2001) 4 § 1 momentti, 26 §, 27 §, 30 § 2 momentti, 33 § 1 momentti ja 38 § 2 momentti.

11. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi postipalvelulain 38 §:n mukaisesti hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Lain 6 §:n mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen se välittömästi vaikuttaa. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöstä koskevat tiedustelut

Lisätietoja päätöksestä antavat ylitarkastaja Katja Kaakinen, puhelin (09) 6966 892, ylitarkastaja Mari Rosenström, puhelin (09) 6966 734 ja lakimies Ritva Suurnäkki, puhelin (09) 6966 824.

Pääjohtaja

Rauni Hagman

Talousvalvontapäällikkö

Johanna Juusela

LIITE

Valitusosoitus